



Myndighetenes syn på problematikken rundt pukkellaks og veien videre

Jarle Steinkjer

Fiskeseksjonen, Miljødirektoratet



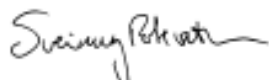
Strategi og tiltaksplan fremmede arter



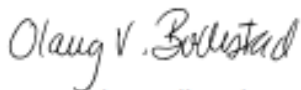
Tiltaksplan mot fremmede skadelige organismer

Utarbeidet på bakgrunn av oppdrag fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet for å følge opp føringene i Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold. Der framgår det at «Klima- og miljødepartementet og andre relevante departementer skal utarbeide ei samla, prioritert tiltaksplan mot skadelige fremmede organismer. Det er ei forutsetning at tiltaksplanen bygger videre på det arbeidet som har vært gjennomført i de siste ti årene med Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter (2007).»

Tiltaksplanen underskrevet av 9 ministre



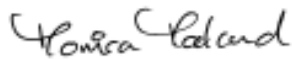
Sveinung Rotevatn
Klima- og miljøminister



Olaug Bollestad
Landbruks- og matminister



Odd Emil Ingebrigtsen
Fiskeri- og sjømatminister



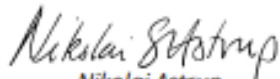
Monica Mæland
Justis- og beredskapsminister



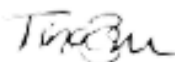
Knut Arild Hareide
Samferdselsminister



Jan Tore Sanner
Finansminister



Nikolai Astrup
Kommunal- og moderniseringsminister



Ina Bru
Olje- og energiminister



Frank Bakke-Jensen
Forsvarsminister

Målsetning for tiltaksplanen

Målet med tiltaksplanen:

- sektorsamarbeidet medvirker til å begrense innførselen, spredningen og effektene av fremmede skadelige organismer.

Som følge at dette sektorsamarbeidet skal:

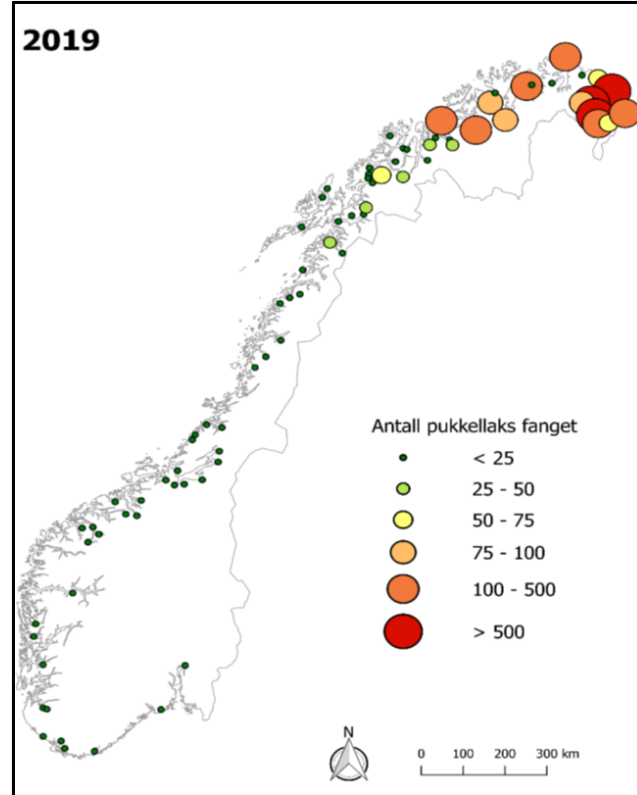
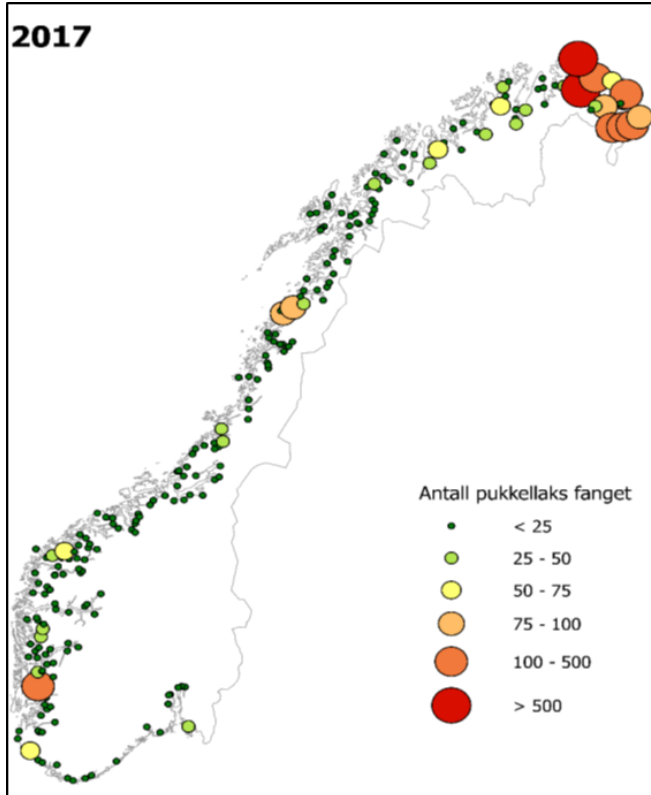
- den negative påvirkningen fra fremmede skadelige organismer på økosystemenes tilstand og deres evne til å levere økosystemtjenester, etter fem år være lavere enn ved tidspunktet for vedtagelse av planen.

Forslag til tiltaksplan fremmede arter

6 overordnede anbefalinger

- I Det er et behov for en **styrking av innsatsen** mot skadelige fremmede organismer og en **hardere prioritering** av hvor innsatsen skal settes inn.
- II **Helhetlige analyser** må ligge til grunn for valg av tiltak.
- III **Tidlig innsats** må gis høyere prioritet.
- IV Stimulerende og **løsningsorienterte tiltak** må i større grad benyttes.
- V **Sektoransvaret** må konkretiseres og tydeliggjøres for alle aktører.
- VI **Samarbeidet** om tiltak mot skadelige fremmede organismer må styrkes og videreutvikles.

Pukkellaks – spredning og reproduksjon



Vitenskapskomiteen for mat og miljø

Hovedpunktene i oppdraget

- 1) Vurdere risikoen for etablering av selvreproduserende bestander av pukcellaks i Norge.
- 2) Vurdere risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold i Norge ved etablering av pukcellaks.
- 3) Vurdere risikoen for smitte av parasitter og sykdommer.
- 4) Vurdere effekten av ulike utfiskingstiltak knyttet opp mot eventuell skade på andre arter.



Vitenskapskomiteen for mat og miljø
Norwegian Scientific Committee for Food and Environment



Pukkellaksseminar

Vitenskapskomiteen for mat og miljø presenterer risikovurdering

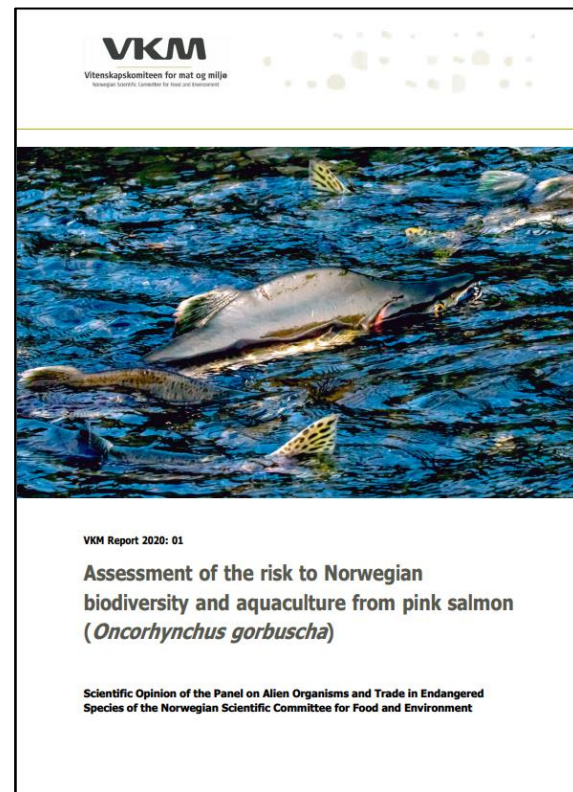
Trondheim 15. januar 2020



Foto: Henrik H. Berntsen

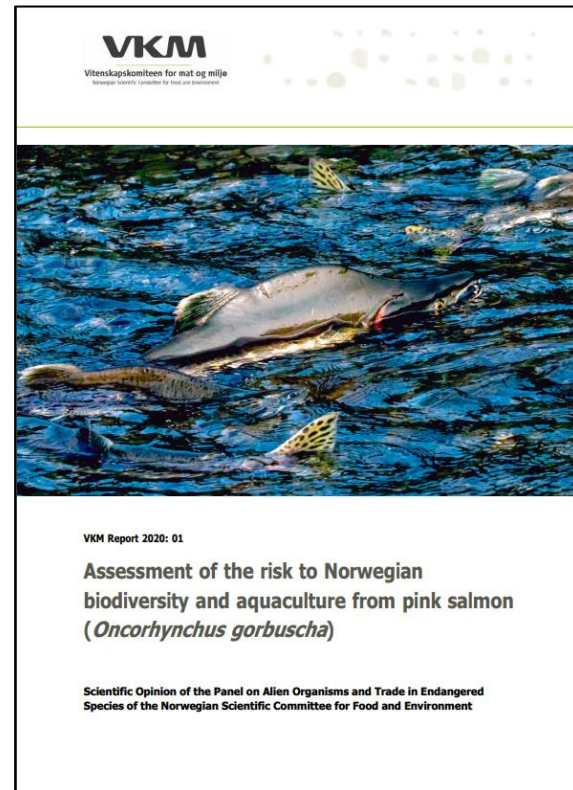
Vitenskapskomiteens konklusjoner

- Påvirkningen av pukkellaks på biologisk mangfold og økosystemer i norske elver avhenger av antall pukkellaks.
- Tusenvis av gytende pukkellaks vil produsere millioner av yngel som kan konkurrere med yngel av annen laksefisk om mat og plass, og redusere antallet av små bunndyr og krepsdyr gjennom beiting.
- Effektene i kystfarvann og havet vil også henge sammen med antallet pukkellaks.
- Risikoen for at pukkellaks skal spre sykdommer til vill laksefisk så vel som oppdrettsfisk, er også direkte korrelert med antallet pukkellaks.
- Dagens utvikling med varmere havvann og redusert isdekket areal i havet, ser ut til å være til fordel for pukkellaksens overlevelse i sjøen.



Vitenskapskomiteens konklusjoner

- Tiltak for å redusere effektene av pukkellaks i elvene omfatter målrettet utfisking med metoder tilpasset lokale forhold.
- For generelt å redusere antallet pukkellaks og gjentakende invasjoner av gytefisk til norske kystfarvann og elver, er det nødvendig med samordnete tiltak på regionalt, nasjonalt og internasjonalt plan.







Tildelingsbrev 2020

Miljødirektoratet fikk følgende oppdrag fra Klima- og miljødepartementet i tildelingsbrevet 2020 :

"Følge opp anbefalingene i VKMs risikovurdering av pukcellaks og etter nærmere avtale med KLD utarbeide en handlingsplan mot pukcellaks"

Følge opp anbefalingene i VKMs risikovurdering

Prosjekter finansiert av Miljødirektoratet i 2020

-  Undersøke gytesuksess i flere vassdrag i Troms og Finnmark.
(Naturtjenester i nord AS)
-  Miljø-DNA pukkellaks
(Norsk institutt for vannforskning)
-  Identifisere pukkellakshabitat og risikoområder for etablering av pukkellaks.
(Norsk institutt for naturforskning)
-  Pukkellaks og påvirkning av stedeagne laksefisk og deres naturgrunnlag
(Norsk institutt for naturforskning)

Utdyping av oppdrag fra KLD 2. juli 2020

Departementet mener handlingsplanen bør bestå av følgende elementer:

- Målsetting (rammene for oppdraget)
- Faktagrunnlag
- *Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter*
- *Tiltaksplan for bekjempelse av fremmede skadelige organismer 2020-2025*
- Tiltak og virkemidler for å nå planens målsetting
 - * registrering av pukkellaksinnslag og vellykkede reproduksjoner
 - * plan for målrettet utfisking med metoder som er tilpasset lokale forhold.
- Vurdere status og tilstand uten tiltak (nullalternativet).
- Vurdering av kunnskapsbehov
- Omtale av internasjonalt samarbeid
- Administrative forhold inkludert økonomiske og administrative konsekvenser.

Gjennomføring av oppdraget

- Handlingsplanen skal utarbeides i et samarbeid mellom **Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Troms og Finnmark og Norsk institutt for naturforskning.**
- Direktoratet skal sikre nødvendige avklaringer med andre myndigheter dersom tiltak i planen berører andre sektors ansvarsområde.
- Frist 1. mars 2021.